

Mikrouzņēmumu nodoklis

Publicēts: 26.08.2020.

Mikrouzņēmumu nodokļa likme mikrouzņēmuma apgrozījumam līdz 40 000 *euro* ir 15%, ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs nepārsniedz tam noteiktos kritērijus.

Mikrouzņēmumu nodoklis ietver:

- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu par mikrouzņēmuma darbiniekiem,
- uzņēmumu ienākuma nodokli, ja mikrouzņēmums atbilst uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja pazīmēm,
- mikrouzņēmuma īpašnieka iedzīvotāju ienākuma nodokli par mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumu daļu.

Informatīvais materiāls par Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju reģistrēšanu ir pieejams VID mājaslapā, sadaļā [Nodokļi / Mikrouzņēmumu nodoklis](#).

Par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju var kļūt:

- individuālais komersants,
- individuālais uzņēmums,
- zemnieka vai zvejnieka saimniecība,
- fiziskā persona, kas reģistrēta VID kā saimnieciskās darbības veicējs,
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk - SIA).

Lai varētu maksāt mikrouzņēmumu nodokli, mikrouzņēmumam ir jāatbilst šādiem kritērijiem:

- 1 dalībnieki (ja tādi ir) ir fiziskās personas,
- 2 apgrozījums kalendāra gadā nepārsniedz 40 000 eiro,
- 3 darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem darbiniekiem. Darbinieku skaitā neiekļauj personu, kura darba attiecību laikā atrodas prombūtnē un par šo periodu nesaņem no mikrouzņēmuma ienākumu, kā arī no darba atstādinātus darbiniekus,
- 4 SIA valdes locekļi ir tikai mikrouzņēmuma darbinieki,
- 5 fiziskā vai juridiskā persona nav personālsabiedrības biedrs (spēkā no 2014.gada 1.jūlija).

Gadījumos, ja fiziskā persona ir dalībnieks vairākās SIA, tad tikai vienai no šīm SIA ir tiesības izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli. Savukārt, ja fiziskā persona ir SIA dalībnieks un zemnieka vai zvejnieka saimniecības īpašnieks vai individuālais komersants, vai ir reģistrēts VID kā saimnieciskās darbības veicējs, tad tiesības izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli tikai vienai no šīm saimnieciskās darbības formām.

Saskaņā ar [Mikrouzņēmumu nodokļa likumu](#) mikrouzņēmums ir tiesīgs izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli tikai gadījumos, ja mikrouzņēmuma darbinieka ienākums attiecīgajā mikrouzņēmumā nepārsniedz 720 eiro mēnesī.

Mikrouzņēmumu nodokļa likuma izpratnē ar terminu „mikrouzņēmuma darbinieks” saprot gan mikrouzņēmuma īpašnieku, gan personu, ar kuru mikrouzņēmums ir noslēdzis darba līgumu, gan mikrouzņēmuma prokūristu.

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja izmaksātās dividendes

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja izmaksātajām dividendēm ir piemērojama 20% iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme, atbilstoši likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteiktajam.

Mikrouzņēmuma darbinieka ienākums ir:

- 1 attiecībā uz mikrouzņēmuma īpašnieku - ienākumu, kas ir attiecīgā ceturksņa katrā mēnesī personīgajam patēriņam no mikrouzņēmuma izņemtie līdzekļi un citi naudā, pakalpojumu vai citā veidā gūtie ienākumi no mikrouzņēmuma, izņemot dividendes;
- 2 attiecībā uz darba līguma pamata nodarbinātu mikrouzņēmuma darbinieku - ienākumu, kas ir uz pašreizējo vai iepriekšējo darba attiecību pamata par attiecīgā ceturksņa katru mēnesi aprēķinātā darba alga un ar darba algu tieši nesaistītie maksājumi vai labumi, ko darbinieks tieši vai netieši gūst naudā vai citās lietās no darba devēja par darbu mikrouzņēmumā, ja Mikrouzņēmumu nodokļa likumā nav noteikts citādi;
- 3 attiecībā uz mikrouzņēmuma īpašnieku, ar kuru mikrouzņēmumam ir noslēgts darba līgums – 1. un 2. punktā noteikto ienākumu summa;
- 4 attiecībā uz mikrouzņēmuma darbinieka vai mikrouzņēmuma īpašnieka ienākumu no mikrouzņēmuma - izsniegtais skaidrās vai bezskaidrās naudas avanss, ja par to vai tā daļu nav veikts norēķins 90 dienu laikā pēc komandējuma vai darba brauciena beigām, bet pārējos gadījumos - 90 dienu laikā no skaidrās vai bezskaidrās naudas avansa izsniegšanas dienas.

Mikrouzņēmuma darbinieka ienākumā neietver šādus ienākumus no mikrouzņēmuma:

- 1 labumu no mikrouzņēmumam piederoša vai tā rīcībā esoša vieglā pasažieru automobiļa izmantošanas tādiem uzdevumiem vai vajadzībām, kas nav saistītas ar darba pienākumu vai saimnieciskās darbības veikšanu mikrouzņēmumā, ja labuma gūšanas mēnesī par vieglo pasažieru automobili maksā uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli;
- 2 mikrouzņēmuma darbinieka vai viņa laulātā vai radnieka (radniecība līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē) nāves gadījumā darba devēja piešķirto bērnu pabalstu, kura vērtība nepārsniedz 214,43 eiro;
- 3 komandējuma un darba brauciena izdevumu kompensāciju mikrouzņēmuma darbiniekam atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas paredz saistībā ar komandējumu vai darba braucienu radušos izdevumu kompensācijas apmēru;
- 4 kompensācijas izmaksas, ko darba devējs darbiniekam izmaksā par darbiniekam piederoša personiskā transportlīdzekļa (kas atbilstoši darba līgumam tiek izmantots darba vajadzībām) nolietošanas un kas noteikta 0,04 eiro apmērā par katru nobraukto kilometru, bet ne vairāk kā 57 eiro mēnesī;
- 5 citas kompensācijas, kuras izmaksā darba devējs saskaņā ar Darba likumu un kuras ir pamatotas ar izdevumus apliecinājošiem dokumentiem.

Ja mikrouzņēmums darbiniekam ir izsniedzis aizdevumu, kas saskaņā ar likumu „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” ir ienākumam pielīdzināms aizdevums, tas neietilpst mikrouzņēmuma darbinieka ienākumā, bet ir apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli saskaņā ar likumu „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”.

Ja aizdevums (tā daļa) fiziskajai personai ir izsniegts līdz 2013.gada 31.decembrim, tas netiek pielīdzināts ienākumam, izņemot

šādus gadījumus:

- 1 ja informācija par aizdevumiem (to daļu), kas fiziskajai personai izsniegti līdz 2013.gada 31.decembrim, bija jāsniedz, bet netiek sniegta likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” pārejas noteikumos noteiktajā kārtībā, minētos aizdevumus pielīdzina ienākumam, kas gūts 2014.gada 1.janvārī,
- 2 ja VID pēc 2016.gada 31.decembra, veicot pārbaudi, konstatē, ka nedeklarētais, līdz 2013.gada 31.decembrim saņemtais aizdevums nav atmaksāts, tiek pieņemts, ka ienākums gūts tā taksācijas gada pēdējā dienā, par kuru nodokļu maksātājs vai nodokļu administrācija var precizēt apliekamo ienākumu saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām".

No 2019.gada 1.janvāra fiziskā persona vienlaicīgi var tikt nodarbināta kā mikrouzņēmuma darbinieks tikai vienā mikrouzņēmumā. Tādējādi Valsts ieņēmumu dienests neregistrēs mikrouzņēmuma darbinieku kā darba ņēmēju, ja tas būs nodarbināts citā mikrouzņēmumā. Attiecīgi, ja mikrouzņēmumā tiek nodarbināts darbinieks, kurš no 2019.gada ir nodarbināts vēl kādā mikrouzņēmumā, aprēķinot mikrouzņēmumu nodokli, mikrouzņēmumu nodokļa likmei 15% pieskaitīs vēl divus procentpunktus par katru minēto darbinieku. Savukārt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, kurš no 2019.gada būs nodarbinājis personu, kas ir nodarbināta arī citā mikrouzņēmumā, ar 2020.gadu zaudēs mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu var iegūt vienlaikus ar reģistrāciju Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra attiecīgajā reģistrā, piesakoties mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanai. Fiziskā persona mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu var iegūt, vienlaikus ar reģistrāciju saimnieciskā darba veicēja statusā, aizpildot īpaši tam paredzētu pieteikuma veidlapu un iesniedzot to VID.

Saņemot nodokļu maksātāja pieteikumu par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanu vai arī saņemot informāciju no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra par to, ka uzņēmums reģistrējoties ir paudis vēlmi kļūt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju, VID piecu darbdienu laikā pieņem lēmumu par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja reģistrēšanu vai lēmumu par reģistrācijas atteikumu, ja VID rīcībā ir informācija, ka iesniedzējs neatbilst [Mikrouzņēmumu nodokļa likumā](#) noteiktajiem kritērijiem.

VID pozitīva lēmuma gadījumā jaunizveidotajam mikrouzņēmumam mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statuss tiek piemērots no dienas, kad VID ir saņēmis pieteikumu par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanu, vai no dienas, kad jaunizveidotais mikrouzņēmums ir reģistrēts LR Uzņēmumu reģistrā.

Savukārt, lai ar taksācijas perioda 1.janvāri mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu iegūtu jau reģistrēts individuālais komersants, individuālais uzņēmums, zemnieka vai zvejnieka saimniecība, fiziskā persona, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs, un SIA, tiem līdz pirmstaksācijas gada 15.decembrim VID ir jāiesniedz pieteikums par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa iegūšanu.

Ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs sākot ar nākamā taksācijas gada 1.janvāri nevēlas vairs turpināt būt mikrouzņēmuma nodokļa maksātājs, bet vēlas maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli vai uzņēmumu ienākuma nodokli vispārīgā kārtībā, mikrouzņēmums var iesniegt VID informāciju līdz taksācijas gada 15.decembrim par to, ka, sākot ar nākamā taksācijas gada 1.janvāri, nebūs mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs.

Darba devējs, ja tas nav savlaicīgi (ne vēlāk kā mēnesi pirms taksācijas perioda beigām) rakstveidā informējis darbiniekus par nodokļu maksāšanas režīma maiņu (mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa zaudēšanu) ar nākamo taksācijas gadu, iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (arī darba ņēmēja daļu) maksā no saviem līdzekļiem par laiku no dienas, kad darba devējs ir zaudējis mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu līdz dienai, kad pagājis mēnesis, kopš darbinieks ir saņēmis darba devēja rakstveida brīdinājumu.

Ja taksācijas periodā (kalendāra gadā) mikrouzņēmumam nav bijis apgrozījums vai aprēķinātā mikrouzņēmumu nodokļa summa nepārsniedz 50 eiro, mikrouzņēmumam jāiemaksā budžetā mikrouzņēmumu nodoklis 50 eiro apmērā; šī norma netiek piemērota taksācijas gadā, kurā veikta saimnieciskās darbības (komercdarbības) reģistrācija, vai gadā, kurā ir izbeigta saimnieciskā darbība vai pabeigts likvidācijas process. Šī norma netiek piemērota arī proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās

mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs kopj bērnu līdz divu gadu vecumam, kā arī pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām maksātājam ir izsniegta darbnespējas lapa "B".

Ja mikrouzņēmums ir pārtraucis gan saimniecisko darbību, gan mikrouzņēmumu nodokļa maksāšanu, tas saimnieciskās darbības pārtraukšanas gadā un nākamajā gadā nevar atkārtoti izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli.

Ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam visu taksācijas periodu (gadu) nav apgrozījuma, tad tas ar nākamo taksācijas periodu (nākamo gadu) zaudē šo statusu.

Attiecībā uz tiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem, kuri ir reģistrēti pēc taksācijas perioda 1.ceturkšņa (pēc kārtējā gada 31.marta) tiek skatīts, vai viņiem ir apgrozījums taksācijas (reģistrācijas gadā) un nākamajā taksācijas periodā (nākamajā gadā pēc mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja reģistrēšanās gada). Ja apgrozījuma nav minētajos periodos, mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji ar taksācijas periodam sekojošo gadu zaudē mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

VID lēmumu par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa atņemšanu pieņem un paziņo Administratīvā procesa likumā noteiktā kārtībā.

Mikrouzņēmuma izaugsmi stimulējoša norma paredz, ka mikrouzņēmums nepiemēro:

- apgrozījuma pārsnieguma gadījumā nodokļa papildlikmi apgrozījumam, ja mikrouzņēmums pēdējo trīs taksācijas gadu laikā uzrādījis stabilu apgrozījuma pieaugumu (pieaugums nepārsniedz 30%) un mikrouzņēmuma apgrozījums 2018. un 2019. taksācijas gadā nepārsniedz 52 000 eiro,
- nodokļa papildlikmi par darbinieku skaita pārsniegumu gadījumā, ja mikrouzņēmuma darbinieku skaits pēdējo trīs taksācijas gadu laikā ir pakāpeniski palielinājies, bet ne vairāk kā par 2 darbiniekiem katru gadu.

Ja mikrouzņēmums piemēro izaugsmi stimulējošu normu par mikrouzņēmumu nodokļa papildlikmes nepiemērošanu, tas ar nākamo taksācijas periodu zaudēs mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu un atkārtoti izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli tas varēs ne agrāk kā pēc pieciem gadiem.

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam jāiesniedz VID šādi pārskata dokumenti:

- mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarācija atbilstoši [Ministru kabineta 2014.gada 8.aprīļa noteikumiem Nr.190 "Noteikumi par mikrouzņēmumu nodokļa deklarāciju un tās aizpildīšanas kārtību"](#) - līdz ceturksnim sekojošā mēneša piecpadsmitajam datumam,
- ziņas par darba ņēmējiem, kas iegūst, maina vai zaudē mikrouzņēmuma darbinieka statusu,
- ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs ir PVN maksātājs – PVN deklarācija:
  - a) nodokļu maksātājam, kurš pēc 2010.gada 1.septembra reģistrējas kā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs un vienlaikus kā PVN maksātājs, tad PVN deklarācija ir jāsniedz VID reizi ceturksnī,
  - b) nodokļu maksātājam, kurš maina savu statusu un sākot ar taksācijas gada 1.janvāri iegūst mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu, PVN deklarācija ir jāsniedz līdzšinējā kārtībā saskaņā ar [Pievienotās vērtības nodokļa likuma](#) XIV nodaļu, proti, atkarībā no uzņēmuma apliekamo darījumu vērtības pirmstaksācijas gadā.

Ja tiek precizēta vai iesniegta ar nokavējumu mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija par kādu no iepriekšējiem taksācijas periodiem un ir konstatēts, ka mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs nepamatoti ir saglabājis atvieglotu nodokļu maksāšanas režīmu, taksācijas periodos, kuros nepamatoti saglabāts atvieglotais nodokļu režīms, apgrozījumam piemēro paaugstinātu mikrouzņēmumu nodokļa likmi (20%).

Valsts budžetā iemaksātais mikrouzņēmumu nodokli Valsts kase sadala atkarībā no mikrouzņēmuma darbības formas, proti, vai mikrouzņēmums ir individuālais uzņēmums, zemnieka vai zvejnieka saimniecība, fiziskā persona, kas reģistrēta VID kā saimnieciskās darbības veicējs, vai SIA.

Ministru kabineta noteikumi

Likums

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.fm.gov.lv/lv/mikrouzņemumu-nodoklis>